

Vijftig tinten gif

THEATER ★★★★★

Het wijde land

Stan & Olympique

Dramatique. Gezien in de Bourla in Antwerpen, 24/10. Tot 3/11, daarna op reis tot 21/12.

Voor de Oscars van het Vlaamse Toneel mag *Het wijde land* van Stan en Toneelhuis alvast genomineerd worden in twee categorieën: spannendste vijf seconden en knapst belichte scène.

Die vijf seconden volgen op een plotse klap van Koen De Graeve in de tronie van Damiaan De Schrijver, met een dichtgevouwen krant. De eerste speelt Friedrich, gloeilampfabrikant en dragend personage van Arthur Schnitzlers psychologische overspelstuk uit 1911. De tweede vertolkt zijn bankier, Natter.

Maar de klap is er een tussen twee acteurs. Fletsj! Traag neemt De Schrijver zijn bril af, even kwetsbaar als machtig: een bon vivant die toch mens blijkt. Als twee elektrische polen taxeren beide spelersgrootheden elkaar. Een hele schouwburg stopt met ademen. 'Kalm', besluit na lang zwijgen De Schrijver.

Je stelt je voor dat die aanmaning ook tijdens de repetities wel eens gevallen is. Stan, dat zijn volleerde praters. Olympique Dramatique veeleer onstuielige doeners. De slag van gastacteur De Graeve typeert hoe de jongeren de ouderen af en toe uit hun comfortzone dwingen, door tekst en beeld meer op hun intensiteit te pakken.

Zo is er die jongensachtige scène van een bergbeklimming, letterlijk begrepen als een klim in de leegte van een weids Bourla-podium. Friedrich gaat er buiten-huwelijks van de grond met de jonge Erna (Charlotte Vander-

Koen De Graeve is Friedrich in een psychologisch overspelstuk.

© Bart Grietens

meersch): twee bengelende wezens die elkaar even kunnen omhelzen in een stuk waar elk voor zich diep eenzaam is.

Chaos

Ziekelijk groen worden de kopen van alle spelers in de achtergrond, wanneer na dat hoge vluggertje pisgeel natriumlicht de scène vult. Vooraan vallen de sleutelwoorden van het stuk. 'We zitten zo vol tegenstrijdigheden! Liefde en bedrog, trouw en trouweloosheid, aanbidding voor de een en verlangen naar de ander, of verschillende anderen. We proberen ons leven op orde te krijgen, maar het natuurlijke is de chaos. De ziel is een wijd

land.'

Onder dat giftige natrium, dat het gebeuren veeleer afstoot dan te belichten, komt Schnitzlers burgerlijke praatstuk thuis. De zware weemoed én de lichtzinnigheid van het Weense fin-de-siècle. De vervreemding van de verdoemde begeerte, openlijk en bewust bedreven.

Stan en Olympique voeren geen morele veroordeling op, maar erger: een totaal onvermogen om onze menselijke motivaties te vatten. Elk mededogen dat je van deze flirt tussen Tsjechov en Freud zou mogen verhoppen, vervliegt in het licht van vijftig tinten gif. In zijn tekst schetst Schnitzler minstens zoveel nuances van intermenselijke lust en liefde.

Ook zelf voelt *Het wijde land* als elke overspelgeschiedenis. Aan de oppervlakte een schijnbaar roerloze ontwikkeling. Daaronder een voortdurend zoeken en tasten naar zinderend spel, met af en toe een paar weldadige erupties en steeds meer gevoeligheid naar het eind.

WOUTER HILLAERT

Olympique Dramatique en Stan tekenen voor de spannendste vijf seconden en de knapst belichte scène van het jaar